

A woman with reddish hair is lying on her back on a blue, fibrous, textured surface. She is wearing a black sleeveless top and a light pink skirt. Her head is tilted back, and her eyes are closed. Her arms are extended downwards, and her legs are bent at the knees. The background is dark and textured.

Alma littera

DŽONATANO LIVINGSTONO ŽUVĖDROS

AUTORIUS

RICHARD BACH

Tiltas per amžinybę

Šiandien ji bus čia.

Aš pažvelgiau iš kabinos žemyn, pro vėją, propelerių gaudesį ir pusę mylios rudeniško oro, į savo išsinuomotą pievą, kur prie atvirų vartų buvo pririštas kartonas nuo cukraus su mano reklaminiu užrašu: PASKRAIDYKITE – 3 DOLERIAI.

Palei šį ženklą abi kelio pusės buvo grūste prigrūstos automobilių. Jų turėjo būti koks šešiasdešimt, o netoliese būriavosi atitinkamo didumo minia, susirinkusi pasižiūrėti skraidymų. Ji gali būti čia šią akimirką, galbūt ką tik atvyko. Pagalvojęs apie tai, aš nusišypsojau. Gali būti!

Sumažinau greitį, kilstelėjau savojo biplano nosį aukštyn, kad sparnai atsistotų vertikaliai. Tada ligi galo nustūmiau kairijį pedalą ir trūktelėjau atgal vairalazdę.

Lėktuvas smigo žemyn, ir žaliuojanti žemė, subrendusių javų ir sojos laukai, fermos ir tylios vidurdienio pievos – viskas akimoju susiliejo ir suktuko sūkuryje virto lekiančių ratu dėmių maišalyne. Iš žemės žiūrint, turėjo atrodyti, kad šis senas skraidantis griozdas staiga tapo nevaldomas.

Biplano nosis knebo žemyn, ir pasaulis susivijo į dryžuotą viesulą, vis greičiau ir greičiau skriejantį aplink mano akinius.

Kiekgi jau laiko aš tavęs ilgiuosi, mieloji sielos drauge, – galvojau, – mano brangioji, išmintingoji, gražioji mistine ledi? Bet štai šiandien pagaliau atsitiktinumas atves tave į Raselą Ajovoje, paims už rankos ir palydės į tą liucernos lauką ten

apačioje. Nė pati nežinodama ko, tu įsiliesi į minią ir smalsiai stebėsi tą vis dar gyvą istorijos puslapį, tas ore besisukančias ryškias dėmes.

Dvisparnis paukštis griaudėdamas ir sukdamasis krito žemyn, tūkstantį pėdų visi prietaisai šokčiojo kaip pašėlę, o viesulas kas akimirką vis smarkiau, garsiau ir greičiau skriejo aplinkui.

Suktis... kol... Štai.

Pastūmiau nuo savęs vairalazdę, atleidau kairįjį pedalą ir iš visų jėgų užguliau dešinįjį.

Spalvotos dėmės tirštėdamos ir greitėdamos dar apsisuko sykį, kitą, paskui sukinyš baigėsi ir mes nūrėm tiesiai žemyn – kiek tik jėgos nešė.

Ji bus šiandien čia, – maščiau, – bus, nes ji tokia pat vieniša. Nes jau pati viena išmoko visa, ko norėjo išmokti. Nes pasaulyje yra tik vienas žmogus, kurį jai lemta sutikti, ir tas žmogus kaip tik dabar pilotuoja šį lėktuvą.

Staigus posūkis, kuro rankenėlę patraukiau atgal, motorą išjungiau, propeleris liovėsi suktis... nuslydau žemyn, be garso nusklendžiau ant žemės, nuriedėjau per pievą ir sustojau priešais susirinkusią minią.

Aš pažinsiu ją, vos tik pamatęs, – galvojau akinamas džiugios vilties, – pažinsiu ją iškart.

Aplink lėktuvą būriavosi vyrai ir moterys, šeimynos, nešinos pintinėmis išskylai, vaikai su dviračiais – visi smalsiai stebėjosi. Apie vaikus sukinėjosi pora šunų.

Aš išsiropščiau iš kabinos, apžvelgiau žmones, ir jie man patiko. Paskui ėmiau klausytis savo paties balso, kuris atrodė kažkoks keistai svetimas, ir dairiausi, ar kartais nepamatysiu jos minioje.

– Pažvelkite į Raselą iš paukščio skrydžio, žmonės! Pasigrožėkite, kaip jis tarytum plūduriuoja Ajovos laukuose! Tai paskutinė proga prieš užsningant! Pakilkite į aukštybes, kur vien paukščiai ir angelai teskraidė...

Keletas žmonių nusijuokė ir ėmė ploti, ragindami ką nors imti ir ryžtis. Keli įtarūs, nepatiklūs veidai, keli susižavėję, ištroškę nuotykių ir keletas labai gražių veidų, linksmų, susidomėjusių. Bet niekur nesimatė veido, kurio aš ieškojau.

– Ar tikrai tai nepavojinga? – paklausė viena moteris. – Po to, ką mačiau, abejoju, ar saugu su jumis skristi!

Įdegusi rudaakė – ji aiškiai norėjo, kad ją įkalbinėčiau.

– Kuo saugiausia, ponija, skriesiu lengvai kaip pūkelis. Mano „Fleet“ skraido nuo tūkstantis devyni šimtai dvidešimt aštuntųjų gruodžio dvidešimt ketvirtos, ir tikriausiai pajėgs atlaikyti dar vieną skrydį, prieš subyrėdamas į gabalus...

Ji apstulbusi pažvelgė į mane ir sumirkčiojo.

– Juokauju, – pasakiau. – Šis lėktuvas dar skraidys, kai mu-dviejų jau seniai nebebus, patikėkit manim!

– Man regis, verta vieną sykį pabandyti, – pasakė ji. – Man visuomet norėjosi paskraidyti kuriuo nors iš šitų...

– Pamatysit, jums tikrai patiks.

Aš pasukau propelerį, užvedžiau variklį, padėjau jai įlipti į priekinę kabiną ir užsisėgti saugos diržus.

Negali būti! – šmėstelėjo mintis. Jos čia nėra. Šito negali būti!

Kasdien aš patikiu, kad būtent šiandien ją sutiksiu, ir kas-kart įsitikinu klydęs!

Po pirmojo skrydžio sekė dar trisdešimt kitų, iki nusileido saulė. Aš skraidžiau, kalbėjau, kol visi išsiskirstė namo vaka-rieniauti ir miegoti vienas su kitu, palikę mane vieną.

Vieną.

Gal aš ją išsigalvojau?

Tyla.

Vanduo jau beveik virė, aš nukėliau nuo savo lauko viry-klės prikaistuvį, įpyliau kakavos miltelių ir išmaišiau žolės stiebeliu. Suraukęs antakius, kalbėjaisi pats su savim.

– Kvaila čia jos ieškoti.

Pasmeigiau ant pagaliuko nuo pereitos savaitės užsilikusią bandelę su cinamonu ir paskrudinau ją viršum žioruojančių žarijų.

Tai bent nuotykis – visą aštuntąjį dešimtmetį gastroliuoti su senu biplanu, – mažiau. Kadais tas reikalas atrodė vieni klaustukai. O dabar visa tai man jau kiaurai pažįstama ir taip saugu, tarsi gyvenčiau sename iškarpu albuje. Padaręs šimtą suktukų, kitus jau galiu atlikti užsimerkęs. Išnaršęs tūkstantąją minią, pradėdu abejoti, ar sielos draugės iš viso užklysta į pievas.

Pinigų man netrūksta, žmonės veržiasi skraidyti, tad badas man negresia. Bet ir neišmokstu nieko naujo, aš trypčioju vietoje.

Paskutinę tikrą pamoką gavau užpraeitą vasarą. Pamačiau lauke kitą klajojantį skraidintoją – baltą auksinį „Travel Air“ biplaną, nusileidau ir sutikau Donaldą Šimodą, buvusį Mesiją ir Pasaulio Gelbėtoją. Mudu susidraugavome, ir per tuos kelis paskutinius savo gyvenimo mėnesius jis patikėjo man keletą savojo keisto pašaukimo paslapčių.

To meto mano dienoraštis virto knyga, kurią nusiunčiau leidėjui, ir neseniai ji buvo išspausdinta. Didžiumą jo pamokų aš gerai įsidėmėjau, tad naujų išmėginimų dabar jau retai pasi-taikydavo, bet štai sielos draugės aš niekaip nepajėgiau rasti.

Netoli „Fleet“ uodegos pasigirdo tylus šlamesys; žolė sutreškėjo kažkam atsargiai sėlinant. Kai suklausau, žingsniai nutilo, bet netrukus ir vėl pasigirdo: kažkas iš lėto tykino mano pusėn.

Įsistebeilijau į tamsą.

– Kas ten?

Pantera? Leopardas? Tik jau ne Ajovoje, čia nėra buvę leopardų nuo...

Dar vienas atsargus žingsnis per juodą žolę. Ko gero, tai...
prerijų vilkas!

Puoliau prie įrankių dėžės, čiupau peilį, didžiulį veržliaraktį, tačiau per vėlai. Tą akimirką iš už lėktuvo rato išlindo balta juoda bandito kaukė, spindinčios akutės įdėmiai spoksojo į mane, o kailinėmis žandenomis apkraštuota nosytė smalsiai uodė orą ir gręžėsi maisto produktų dėžės pusėn.

Ne, tai ne prerijų vilkas.

– O... sveikas gyvas, – pasakiau.

Nusišaipiau iš savo širdies, kuri taip pašėlusiai daužėsi, ir apsimėčiau tenorėjęs veržliaraktį padėti į vietą.

Maži meškėnukai, išgelbėti ir išauginti nelaisvėje kur nors Vidurio vakaruose, sulaukę metų, paleidžiami laisvėn, tačiau jie taip ir lieka pusiau naminiai.

Na ir kas gi čia tokio, jei sėlindamas per lauką sutemus kartais stabteliu pažiūrėti, ar stovyklautojas neturi, ak, kokio gardaus kąsnelio pakramsnoti, kad lengviau būtų naktį prastumti?

– Gerai jau, gerai... Eikš, eikš, drauguži! Praalkai?

Mielai paskanaučiau ko nors saldaus, plytelę šokolado arba... marmeladinių saldainių? Tu turi marmeladinių saldainių, aš juos užuodžiu!

Meškėnas pasistojo ant užpakalinių kojyčių, suraukė nosį ir ėmė uosti orą maisto pusėn, paskui pasižiūrėjo į mane.

Ten dar liko saldainių, jeigu tu jų nevalgysi, aš mielai pasivaisinčiau.

Išėmiau maišelį ir išpyliau ant savo guolio krūvelę minkštų cukruotų rutuliukų.

– Na, štai... Eikš, imk!

Mažasis lokys triukšmingai kibo į desertą, ėmė vieną po kito kimšti saldainius ir palaimingai juos čiaumoti.

Vos krimstelėjęs, jis atstūmė mano paties keptą paplotėlį, pribagė saldainius, surijo didžiumą kvietinių dribsnių su medum ir išmaukė puodą vandens, kurį jam pripyliau. Tada kurį laiką patupėjo spoksodamas į ugnį ir prunkštelėjo – atseit metas keliauti toliau.

– Ačiū, kad užsukai, – padėkojau.

Juodos akutės rimtai sužiuro į mane.

Dėkui už vaišes. Tu neblogas žmogėnas. Pasimatysim ryt vakare. Tik tavo paplotėliai siaubingi.

Tai taręs, kailinis kamuolėlis nuriedėjo šalin, raina uodega dingo tamsoje, žingsniai pamažu nutolo per žolę, ir aš likau vienas su savo mintimis ir svajonėmis apie savąjį ledi.

Aš visad grįžtu prie jos.

Negali būti, kad jos nėra, – svarsčiau. Netiesa, kad neverta tikėtis ją sutikti!

Jei šiandakt čia, po lėktuvo sparnu, sėdėtų Donaldas Šimoda, ką gi jis pasakytų sužinojęs, kad vis dar jos neradau?

Jis pasakytų kokią akivaizdžią tiesą, štai kas. Didžiausia jo paslapčių keistenybė ta, kad visos jos be galo paprastos.

Kas būtų, jei jam prisipažinčiau, jog nesugebu jos rasti? Kurį laiką jis susikaupęs tyrinėtų savo bandelę su cinamonu, paskui persibrauktų ranka per juodus plaukus ir pasakytų: „Ričardai, negi nesupranti, kad, šitaip lakstydamas su vėjeliu iš miesto į miestą, ne surasti ją gali, o greičiau prarasti?“

Kaip paprasta. O paskui jis tylėdamas lauktų, ką jam atsakysiu.

Aš atsakyčiau, jei jis čia būtų, aš pasakyčiau: „Puiku. Skrydžiai už horizonto atkrinta. Aš pasiduodu. Patark, kaip man ją rasti?“

Jis prisimerktų, nepatenkintas, kad klausiu jo, o ne savęs.

„Ar tu laimingas? Ar šiuo metu tu veiki tai, ką labiausiai norėtum?“

Iš įpročio atsakyčiau: taip, žinoma, be abejo, aš gyvenu taip, kaip man patinka.

Bet jei tą patį klausimą jis būtų uždavęs šiandakt, šią šaltą naktį, kažkas jau būtų buvę kitaip. Ar šiuo metu aš veikiu tai, ką labiausiai norėčiau?

„Ne!“

„Tai bent staigmena! – pasakytų Šimoda. – Kaip manai, ką tai galėtų reikšti?“

Aš sumirksėjau, lioviausi įsivaizdavęs ir garsiai ištariau:

– Na, tai reiškia, kad su gastroliavimu baigta! Šią akimirką aš žvelgiu į paskutinį savo sukurtą laužą; ir tas vaikiškūstis iš Raselo, kurį skraidinau temstant, buvo paskutinis mano keleivis!

Pamėginau dar sykį ištartį:

– Su gastroliavimu baigta.

Lėtas tylus sukrėtimas. Ir visas spiečius klausimų.

Kurį laiką skanavau savo naują nežinią, vartaliojau ją ant liežuvio. Ką toliau daryti? Kas bus iš manęs?

Atsisakius gastrolių, saugaus ir tikro darbo, mane netikėtai apėmė neįprastas malonumas – tarsi vėsi banga užliejo, prasi-veržusi kažkur iš gelmių. Aš nežinojau, ką toliau darysiu!

Sakoma, kad, užtrenkus vienas duris, atsiveria kitos. Štai priešais save aš mačiau ką tik užtrenktas duris su užrašu „GASTROLIAVIMAS“, o už jų liko dėžės ir ryšuliai nuotykių, kurie taip pakeitė mane, kad iš to, kas buvau, aš tapau tuo, kas esu. Dabar metas judėti toliau. Kokios gi durys man atsiveria?

Jeigu aš būčiau pažangesnė būtybė, – pamaniau, – ne Šimoda, o tiesiog protingesnis aš pats, ką dabar sau pasakyčiau?

Po minutės jau žinojau, ką: „Apsižvalgyk aplinkui, Ričardai, ir paklausk savęs: *Kas aplink tave ne taip?*“

Apsidairiau aplinkui po tamsą. Dangus buvo puikus. Kas gi gali būti ne taip, jei virš galvos, už tūkstančių šviesmečių, tarytum deimantų purlai sproginėja žvaigždės, o aš čia, jaukiai įsitaisęs, stebiu tuos fejerverkus? Lėktuvas irgi buvo savo vietoje – tvirtas ir patikimas mano „Fleet“, bet kada pasirengęs nuskraidinti mane kur tik panorėčiau. Viskas buvo gerai.

Štai kas čia ne taip: *Jos nėra su manim!* Ir aš turiu ko nors imtis, kad tai pakeisčiau!

Pala, Ričardai, neskubėk, – sudraudžiau save. Bent kartelį nepulk stačia galva. Pirma pagalvok, būk geras. Gerai pamąstytk.

Žinoma. Tamsoje tvyrojo dar vienas klausimas. Jo aš neuždaviau Donaldui Šimodai, ir jis man neatsakė.

Kodėl taip yra, kad patys šviesiausi pasaulio žmonės, kurių mokymai virsta religijomis ir gyvuoja šimtmečius, kodėl jie visuomet lieka vieniši?

Kodėl greta nebūna švytinčių žmonių ar vyrų, arba stebuklingų antrininkų, su kuriais jie dalytųsi savo gyvenimo nuotykiiais ir meile? Tie vienišiai, kuriais taip žavimės, paprastai būna apsupti mokinių ir smalsuolių, pas juos būriais plūsta žmonės, ieškantys pagijimo ar šviesos. Tačiau ar dažnai greta jų matome sielos drauges, puikias ir nepaprastas mylimąsias? Retkarčiais? Sykį kitą?

Aš sunkiai nurijau seiles, staiga išdžiūvo gerklė.

Niekad.

Didžiausi pasaulio šviesuoliai, – nusprendžiau, – yra ir didžiausi vienišiai!

Dangus virš galvos dabar jau atrodė šaltas ir bejausmis, kaip laikrodžio mechanizmas.

Ar šie tobuli žmonės todėl neturi sielos draugų, kad yra pakilę aukščiau už žmogiškus poreikius?

Žvaigždžių būryje mirkčiojo mėlynoji Vega. Iš jos nesulaukiau atsakymo.

Pasiekti tobulybę man negresia dar daugelį būsimų gyvenimų, tačiau šie žmonės juk turi nurodyti kelią kitiems. Ar jie liepė mums išmesti iš galvos sielos drauges, nes jų tiesiog nebūna?

„Galbūt, galbūt“, – čirškė žiogai.

Tą vakarą taip ir likau atsimušęs į akmeninę sieną. Jei jie taip sakė, – suniurzgiau, – tai jie klydo.

Įdomu, – pagalvojau, – ar ji man pritartų, kad ir kur ji yra šią minutę. Ar jie klydo, mano brangi nepažįstamoji?

Kad ir kur ji buvo, ji neatsakė.

Kitą rytą, vos spėjus nuo sparnų nutirpti šerkšnui, mano antklodė, įrankių dėžė, maisto atsargos ir viryklė buvo dailiai sukrauta ant priekinės sėdynės, lėktuvo uždangalas nuleistas ir gerai pritvirtintas. Likusius nuo pusryčių dribsnius palikau meškėnui.

Išsimiegojęs radau atsakymą: tie tobulieji šviesuoliai gali aiškinti ir nurodinėti, ko jie norėtų, bet ką daryti – sprendžiu aš. O aš nusprendžiau, kad neketinu gyventi vienas.

Užsitraukiau pirštines, pasukau propelerį, paskutinį syk užvedžiau variklį ir įsitaisiau kabinoje.

O ką daryčiau, jei staiga pamatyčiau ją ateinančią per pievą? Nugara perbėgo keistas šaltukas, ir apimtas kvailo jausmo, atsigrėžiau atgal.

Pieva buvo tuščia.

„Fleet“ riaumodamas atsiplėšė nuo žemės, pasuko į rytus ir nusileido Ilinojuje, Kenkakio oro uoste. Tą pačią dieną pardaviau lėktuvą, gavau vienuolika tūkstančių dolerių grynais ir sukišau juos į miegmaišį.

Kurį laiką dar pastovėjau, uždėjęs ranką ant propelerio, padėkojau savo lėktuvui, pasakiau jam sudie, paskui neatsigrėždamas išėjau iš angaro.

Nutūpiau iš padebesių ant žemės, buvau turtingas ir benamis. Leidasi į keturis milijardus penkis šimtus milijonų sielų turinčios planetos gatves, ieškodamas moters, kurios, pasak pačių geriausių kada nors gyvenusių žmonių, iš viso pasaulyje nesama.